Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-1031

(mr. dr. S.O.H. Bakkerus, voorzitter en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)

Datum uitspraak	26 november 2024
Klacht van	De consument
Tegen	Aegon Cappital B.V., gevestigd te Groningen, verder te noemen de pensioenuitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen

Samenvatting

Pensioenverzekering. Lifecycle. Zorgplicht pensioenuitvoerder in het kader van prudent beleggen. Onder controle brengen van het renterisico en het streven naar een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering. De commissie heeft, op basis van de beschikbare informatie en documentatie, geen reden om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd of op andere wijze tekort is geschoten in zijn zorgplicht. De vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de pensioenuitvoerder; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de pensioenuitvoerder.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 12 september 2024. De consument nam deel aan de hoorzitting. Namens de pensioenuitvoerder namen deel de heer mr. [naam 1], bedrijfsjurist, de heer [naam 2], accountmanager vermogensbeheer en mevrouw mr. [naam 3], advocaat.

1.3 De consument en de pensioenuitvoerder hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2022 deelgenomen aan de pensioenregeling van zijn toenmalige werkgever.

2.2 Deze regeling is op basis van een beschikbare premie, welke in fondsen wordt belegd om een pensioenkapitaal op te bouwen. De standaard pensioendatum van de consument op basis van het pensioenreglement was 1 oktober 2024.

2.3 De consument heeft aangegeven per 1 oktober 2023 met pensioen te willen gaan en heeft de pensioenuitvoerder verzocht het kapitaal over te maken naar door hem gekozen uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen.

2.4 De pensioenuitvoerder heeft de beleggingen contant gemaakt. Het pensioenkapitaal van € 110.598,73 heeft hij vervolgens op 5 oktober 2023 overgemaakt naar de uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen.

2.5 De consument heeft geconstateerd dat het overgemaakte pensioenkapitaal € 7.109,27 minder is dan de waarde van de beleggingen per 3 juli 2023 en heeft tekst en uitleg gevraagd aan de pensioenuitvoerder. De vragen zijn in de ogen van de consument onvoldoende beantwoord, waarna hij zich tot Kifid heeft gewend.

De klacht en vordering

2.6 De belangrijkste klacht van de consument is dat de pensioenuitvoerder hem niet heeft geïnformeerd over en gewaarschuwd voor de gevolgen van de koersval, waarbij ook is verzuimd om zorg te dragen voor de beloofde stabiliteit in zijn pensioen. Ondanks meerdere informatiebrieven die bij van de pensioenuitvoerder heeft ontvangen met de mededeling dat naarmate de pensioendatum nadert steeds minder risicovol belegd wordt, zijn de beleggingen in de periode van juli tot oktober 2023 in waarde gedaald. En daarmee gaat de consument niet akkoord, omdat hij in de veronderstelling was dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder erop is gericht om naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal te streven. De consument verlangt een compensatie voor het geleden verlies op de beleggingen in de maanden voorafgaand aan zijn pensionering. De consument schat zijn totale schade op een bedrag van ongeveer € 30.000,-.

Het verweer

2.7 De pensioenuitvoerder voert verweer tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Inleiding

3.1 De commissie moet de vraag beantwoorden of de pensioenuitvoerder de op hem rustende zorgplicht heeft geschonden door niet te streven naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal, althans ervoor te waken dat dit kapitaal zoveel als mogelijk behouden blijft in de laatste jaren voorafgaand aan de pensionering van de consument.

Beoordelingskader

3.2 Allereerst merkt commissie op, net zoals al in eerdere uitspraken (onder andere 2023-179, 2023-180, 2023-576, 2023-0854, 2024-0544, 2024-0560 en 2024-0859), dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Dat het in deze zaak om het pensioen van de consument gaat, doet hier niets aan af. De consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen aan koers-schommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager kapitaal op de einddatum van de premieovereenkomst. Daardoor had hij moeten of kunnen weten dat de exacte hoogte van het pensioenkapitaal tot aan de einddatum onzeker is.

3.3 De pensioenregeling van de consument is een zogenoemde beschikbare premieregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden op een beleggingsrekening die in beheer is gegeven bij de pensioenuitvoerder. Op basis van artikel 52a van de Pensioenwet is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De pensioen-uitvoerder is gehouden om een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent-person regel op grond van artikel 135 van de Pensioenwet. Artikel 135 van de Pensioenwet bepaalt onder meer dat de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. In lagere regelgeving is uitgewerkt waar het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder aan moet voldoen. Artikel 14a lid 2 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepalen dat de pensioenuitvoerder de waarden belegt op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Artikel 14d lid 4 van dit besluit bepaalt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase van het pensioen baseert op een vaste of variabele pensioenuitkering.

3.4 De pensioenuitvoerder voert bij verweer aan dat een overeenkomst met de werkgever van de consument is afgesloten waarin de aanwijzingen zijn vastgelegd voor het te voeren beheer over de op de beleggingsrekening gestorte bedragen. Hierbij is het gebruikelijk dat het beleggings- en het renterisico, binnen de afgesproken risicoprofielen, geruime tijd vóór de pensioendatum stap voor stap worden verkleind. Ondanks het feit dat het renterisico verlaagd wordt, door het aanpassen van de duration ofwel de rentegevoeligheid van de beleggingen, kan als gevolg van (rente) marktontwikkelingen nog steeds een (aanzienlijk) positief maar ook een negatief effect op de waarde van de beleggingen ontstaan. Dit effect beïnvloedt de hoogte van de uitkeringen die op de pensioendatum voor het alsdan opgebouwde kapitaal aangekocht kunnen worden. De rentegevoeligheid van het opgebouwde pensioenkapitaal zal op de pensioendatum ongeveer gelijk moeten zijn aan de inkoopfactor waartegen de uitkering wordt aangekocht. Dit beleggingsbeleid is ingegeven door de wettelijke regels.

3.5 Tijdens de hoorzitting is uitvoerig stilgestaan bij het beleggingsbeleid van de pensioen-uitvoerder. Het gaat om een ingewikkelde materie, waardoor het voor consumenten in de regel lastig te beoordelen is of de pensioenuitvoerder iets te verwijten valt. Een substantiële daling van zijn pensioenkapitaal relatief vlak voor de pensioendatum is gevoelsmatig ook moeilijk te aanvaarden.

3.6 De vragen van de commissie, maar ook die van de consument, zijn tijdens de hoorzitting door de pensioenuitvoerder beantwoord waardoor meer inzicht is verkregen in de beweegredenen van zijn beleggingsbeleid in het kader van een prudente lifecycle. Ondanks de inspanningen van de pensioenuitvoerder om de pensioenuitkering zo stabiel mogelijk te houden, is niet te voorkomen dat het pensioen uiteindelijk lager uitvalt.

3.7 Voor zover de consument stelt dat een substantiële waardevermindering in de laatste fase van zijn deelnemerschap, voorafgaand aan de pensionering, niet voor mag komen en de pensioenuitvoerder de beleggingsrisico's onvoldoende heeft beheerst of onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van de consument, merkt de commissie op dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder de consument juist beschermt tegen de ontwikkelingen op de rentemarkt. Dit doet de pensioenuitvoerder door met name het renterisico – zo veel als mogelijk – onder controle te brengen, waardoor een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering wordt bewerkstelligd. Het beleggingsrisico wordt, conform de Pensioenwet en in lijn met de zorgplicht, afgebouwd naarmate de pensioendatum van de consument nadert. De Commissie van Beroep heeft in haar recente uitspraak van 19 januari 2024 (2024-0005) overigens bevestigd dat de prudent-person regel meebrengt dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt door in toenemende mate te beleggen in matching funds. Hierin zijn obligaties opgenomen. De waarde van die obligaties werken tegengesteld aan de rente. De werking is dan zo dat als de rente op de markt daalt, er minder levenslang pensioen kan worden aangekocht. Tegelijkertijd zal de waarde van de beleggingen in de matching funds toenemen waardoor het negatieve effect van de duurdere aankoop wordt gecompenseerd. Bij een rentestijging is de ontwikkeling tegengesteld, maar het effect vergelijkbaar. Het voorgaande betekent dat de in de laatste periode voor de pensioendatum het kapitaal in waarde kan fluctueren, maar dat de hoogte van de in nabije toekomst aan te kopen pensioenuitkering hierdoor nauwelijks wordt beïnvloed.

3.8 Het standpunt van de consument dat de pensioenuitvoerder zich moet concentreren op het realiseren van een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal in plaats van een stabiele pensioenuitkering, vindt geen steun in de Pensioenwet. De Pensioenwet bepaalt nu juist dat de uitvoerder in het beleggingsbeleid zich moet richten op een (zo hoog mogelijke) pensioenuitkering. De lifecycle systematiek, die de pensioenuitvoerder hanteert, vloeit daarmee voort uit de wettelijke eisen ter bescherming van pensioendeelnemers.

3.9 De slotsom is dat de pensioenuitvoerder op basis van de beschikbare informatie en documentatie geen verwijt treft dat hij niet prudent heeft belegd of op enige andere wijze tekort is geschoten in zijn zorgplicht jegens de consument.

Conclusie

3.10 Op grond van het voorgaande komt de commissie tot het oordeel dat de klacht van de consument ongegrond is en de vordering zal worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl